

Guía Docente				
Datos Identificativos				2023/24
Asignatura (*)	Cultura Latina Medieval	Código	613G02033	
Titulación	Grao en Galego e Portugués: Estudos Lingüísticos e Literarios			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Terceiro	Optativa	4.5
Idioma	Galego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Letras			
Coordinación	Ferraces Rodriguez, Arsenio	Correo electrónico	a.ferraces@udc.es	
Profesorado	Ferraces Rodriguez, Arsenio	Correo electrónico	a.ferraces@udc.es	
Web	https://coruna.academia.edu/AFerracesRodriguez/			
Descrición xeral	Estudo de diversos aspectos do sistema literario e cultural da Idade Media latina, con especial atención á produción do texto, á transmisión do saber e ó mundo que os textos reflexan. Dada a pertencencia da materia ao Grao en galego e portugués, será obxecto de atención preferente a relación entre a cultura latina da Idade Media e a galego-portuguesa.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A1	Coñecer e aplicar os métodos e as técnicas de análise lingüística e literaria.
A2	Saber analizar e comentar textos e discursos literarios e non literarios utilizando apropiadamente as técnicas de análise textual.
A11	Ter capacidade para avaliar, analizar e sintetizar criticamente información especializada.
A13	Coñecer a lingua, a literatura e a cultura latina.
A16	Coñecer a crítica textual e a edición de textos.
A29	Ter coñecementos de terminoloxía e neoloxía.
B1	Utilizar os recursos bibliográficos, as bases de datos e as ferramentas de busca de información.
B3	Adquirir capacidade de autoformación.
B5	Relacionar os coñecementos cos doutras áreas e disciplinas.
B6	Ter capacidade de organizar o traballo, planificar e xestionar o tempo e resolver problemas de forma efectiva.
B7	Ter capacidade de análise e síntese, de valorar criticamente o coñecemento e de exercer o pensamento crítico.
B8	Apreciar a diversidade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
Coñecer e aplicar os métodos e as técnicas de análise lingüística e literaria no campo dos estudos latinos medievais	A1 A29		
Saber analizar e comentar textos literarios e non literarios latinos da Idade Media utilizando apropiadamente as técnicas de análise textual.	A2 A16		
Coñecer a lingua, a literatura e a cultura latina da Idade Media.	A11 A13		
Utilizar os recursos bibliográficos, as bases de datos e as ferramentas de busca de información especializados no campo dos estudos latinos medievais.		B1	
Adquirir capacidade de autoformación no campo dos estudos latinos medievais.		B3 B6	
Relacionar os coñecementos cos doutras áreas e disciplinas, particularmente a historia das literaturas medievais vernáculas.		B5	
Ter capacidade de análise e síntese, de valorar criticamente o coñecemento, de exercer o pensamento crítico e apreciar a diversidade cultural.		B7 B8	

Contidos	
Temas	Subtemas
1. Cuestións preliminares.	1.1. Cuestións de concepto: obxetivos e límites da materia. 1.2. Periodización da literatura latina medieval. 1.3. O latín medieval: características básicas. 1.4. Características da produción e difusión literaria medieval.
2. A literatura na Gallaecia tardoantiga	2.1. Os séculos IV-V: panorama xeral 2.2. Paulo Orosio 2.3. Hidacio de Chaves 2.4. Palabras e cousas: estudo de realia particulares
3. A literatura na Gallaecia do século VI	3.1. O século VI: panorama xeneral 3.2. Martín de Braga, De correctione rusticorum 3.3. Supersticións de tipo popular
4. Os séculos VII-IX	4.1. Os séculos VII-IX: panorama de autores e obras 4.2. As Etymologiae de Isidoro de Sevilla 4.3. A transmisión do saber: Isidoro como axente transmisor entre a Antigüidade e a Edade Media
5. Séculos XI-XII	5.1. Panorama xeral 5.2. O Liber Sancti Iacobi 5.3. A Vida de San Rosendo de Celanova

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Aprendizaxe colaborativa	A2 A16	14.5	18.5	33
Traballos tutelados	A11 B6	0	16.5	16.5
Lecturas	B1 B3 B8	0	30	30
Análise de fontes documentais	A1 A2 A29	0	15	15
Proba mixta	B5 B7	2	0	2
Sesión maxistral	A13	15	0	15
Atención personalizada		1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe colaborativa	Conxunto de procedementos de ensino-aprendizaxe guiados de forma presencial e/ou apoiados con tecnoloxías da información e as comunicacións, que se basean na organización da clase en pequenos grupos nos que o alumnado traballa conxuntamente na resolución de tarefas asignadas polo profesorado para optimizar a súa propia aprendizaxe e a dos outros membros do grupo.
Traballos tutelados	Pequenos traballos que se irán indicando ao longo do curso relativos aos temas de aprendizaxe colaborativa, onde o alumno terá que demostrar a asimilación de conceptos, manexo da bibliografía e/ou aplicación dunha metodoloxía concreta.
Lecturas	Lectura dos manuais, artigos e monografías que se indiquen para cada tema, así como dos materiais que se poñan a disposición do alumnos a través da plataforma de teleformación.
Análise de fontes documentais	Análise dos textos medievais que se comentarán especialmente nas sesións maxistras e de aprendizaxe colaborativa. Indicaranse ao longo do curso os textos e as traducións recomendadas.
Proba mixta	Proba que integra preguntas tipo de probas de ensaio e preguntas tipo de probas obxectivas sobre contidos do programa.
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución de algunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Os traballos estarán relacionados cos temas destinados á aprendizaxe colaborativa. Consistirán en comentarios de textos, recensións de artigos, aplicacións de métodos de análise ou outras actividades puntuais que se consideren proveitosas para a autoaprendizaxe do alumno. O profesor fará un seguimento destes traballos e atenderá dúbidas sobre os mesmos no horario de titorías ou previa cita co alumno.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	A13	Asistencia ás aulas. Para obter a puntuación deste apartado é necesario que o alumno asista como mínimo ó 70 % das sesións.	10
Aprendizaxe colaborativa	A2 A16	Os diversos exercicios de análise e comentario de textos faranse en sesións presenciais de carácter práctico e con dinámica de grupo. Valorarase tanto a asistencia a estas sesións como a participación activa de cada estudante no desenvolvemento das mesmas. Poderá pedirse a ulterior presentación por escrito dalgúns destes exercicios en forma de breve comentario dun texto, resolución dun test etc.	15
Traballos tutelados	A11 B6	Valorarase sobre todo o rigor da análise e a capacidade de síntese, así como a corrección da expresión escrita ou a eficacia da presentación oral. A presentación deste traballo terá carácter obrigatorio para superar a materia.	25
Proba mixta	B5 B7	Proba escrita individual, que se efectuará a final de curso a propósito dos diversos contidos desenvolvidos tanto nas sesións expositivas coma nas sesións de carácter práctico. Valorarase sobre todo a capacidade crítica, a capacidade de extraer información a partir dos textos dos autores, a de relacionar uns autores con outros e a claridade dos conceptos. A expresión ha de ser correcta e a redacción clara. Os textos propostos para a proba, na lingua orixinal ou en tradución, según a cuestión a tratar, serán de similar dificultade ca os que teñan sido comentados e estudados na aula. A proba terá unha duración de dúas horas. Ningún alumno poderá abandonar a aula ata que a totalidade dos seus compañeiros finalicen a proba e entreguen o exame. Requerirase unha cualificación mínima de 5 sobre 10 para dar por superada esta proba.	50

Observacións avaliación

Os alumnos que non superen a materia na primeira oportunidade, deberán realizar na segunda oportunidade de novo a proba mixta cunhas características similares á da primeira oportunidade; ademais deberán realizar dous traballos previamente acordados co profesor, un para compensar a porcentaxe da nota dos traballos tutelados do período de clases (é dicir, o 25 % da cualificación final) e outro para compensar a porcentaxe da nota que corresponde á aprendizaxe colaborativa e mais ás sesións maxistras (é dicir, o 25 % restante). Para a convocatoria de decembro rexe exactamente o mesmo que para a segunda oportunidade.

Os alumnos que, por teren dispensa académica, non asistan ás sesións maxistras e prácticas deberán concertar unha tutoría presencial co profesor ó inicio do cuatrimestre que corresponda (e, en todo caso, non mais tarde da segunda semana de clases) para programar un calendario de tutorías e actividades que serán supervisadas polo profesor coa finalidade de garantir a aprendizaxe dos contidos da materia. A avaliación consistirá nunha proba mixta, que terán que realizar na mesma data e lugar sinalados para os restantes alumnos e que corresponderá ó 50% da nota final. O 50 % restante da nota corresponderá ós traballos e/ou lecturas obrigatorias que o alumno teña feito durante o cuatrimestre e que serán cualificados polo profesor. Na segunda oportunidade seguirase a mesma norma ca para os alumnos sen dispensa académica, é dicir, proba mixta (50 %) e dous traballos a razón do 25 % da nota para cada un deles.

En cada unha das oportunidades os alumnos recibirán a cualificación de Non Presentado en caso de non térense presentado á proba mixta.

Calquera falta de honradez académica (plaxio, es dicir, utilización de textos ou ideas de outros autores sen indicar a procedencia, copiar traballos, copiar en exames, ou outras formas) penalizarase de acordo co establecido na normativa académica.

A materia poderá ser adaptada ao estudantado que precise da adopción de medidas encamiñadas ao apoio á diversidade consonte ás indicacións da Unidade de Atención á Diversidade (<https://www.udc.es/cufie/ADI/>), coa que se deberá contactar nos prazos establecidos por esta unidade. Pódese contar tamén co asesoramento da titora ADI da facultade (pat.filoloxia@udc.gal)

Fontes de información

Bibliografía básica

- Amado, T. (). Estudos Clásicos e Bibliografía: <http://www.gfc-usc.org/?q=es/node/98>.
- Cavallo, G.-Leonardi, C.-Menestò, E. (eds.) (1993-). Lo spazio letterario del Medioevo. 1. Il Medioevo latino. Roma
- Curtius, E. R. (1955). Literatura europea y Edad Media latina. México-Madrid-Buenos Aires
- Díaz y Díaz, M. (1985). Visiones del más allá en Galicia durante la Alta Edad Media. Santiago de Compostela
- Dronke, P. (1968). Medieval Latin and the Rise of European Love-Lyric. Oxford
- Dronke, P. (1995). La lírica en la Edad Media. Barcelona
- Genicot, L. (dir.) (1972-). Typologie des sources du Moyen Âge occidental. Turnhout
- Leonardi, C. (ed.) (2002). Letteratura latina medievale (secoli VI-XV). Un manuale. Firenze
- López Díaz, X. (trad.) (2013). Códice Calixtino. O liber Sancti Iacobi en galego. Santiago de Compostela
- López Pereira, J.E. (1989). O primeiro despertar cultural de Galicia: cultura e literatura nos séculos IV e V. Saantiago de Compostela
- Moralejo Álvarez, J.L. (1980). "Literatura hispano latina", en: Historia de las literaturas hispánicas no castellanas, pp. 15-137. Madrid
- Moralejo Álvarez, J. L. (2002). La poesía latina medieval: apuntes para una clasificación genérica. León
- (). Bibliotheca Augustana <http://www.fh-augsburg.de/~harsch/a_alpha.html>.
- (). Latin Library <<http://www.thelatinlibrary.com/>>.

Bibliografía complementaria

A bibliografía complementaria indícase con cada tema

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías